

GHF- Gästrikeidrottens Historiska Förening

Nr 2 nov 2014

- Sekreterare Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

- Redaktör och ansvarig utgivare. Kaj Annebrant, Uppsala –
018-51 38 18. E-post: kaj.annebrant@telia.com

Ett 50-tal resenärer på vår medlemsresa till Dalarnas Idrottsmuseum, Falun och Vasaloppsmuséet, Mora

Hos Dalarnas Idrottsmuseum bjöds vi på uttömmande information om Skid-VM i Falun den 18 februari – 1 mars i lagom presentationsdos av projektledaren Niklas Johansson, Falun. Det blev mycket uppskattat och lockar säkert många av oss gästrikar att komma och se Charlotte Kalla och Marit Björgen kämpa om medaljer. Men vi har egna längdskidtalanger som Emil Jönsson att se och heja fram, när sprint är som bäst och allra mest spännande.

Ordföranden har ordet

Gunnar Lindbom.

Uppdraget

I våras valdes jag som ordförande i Gästrikeidrottens Historiska förening efter bortgångne Anders Hedin. Han och den tidigare styrelsen gjorde mycket bra genom att skapa en positiv utveckling och stärka värdet av idrottshistoriska arbetet. Genom att fortsätta det, vill vi alla bidra till att vidareutveckla ett bra och sammanhållande samhälle. Detta är ju värdefullt i en föränderlig värld med nya tekniska möjligheter och ökad konkurrens, vilket påverkar idrott i allra högsta grad. Det är med stor glädje och ära som jag, Gunnar Lindbom, antar detta uppdrag tillsammans med de positiva kollegorna i styrelsen. Vem är då jag och vad har jag gjort för att få detta fina uppdrag?

Uppväxt

Uppvuxen i Gävle i en familj, där idrotten betydde mycket. Min far, Birger, spelade ishockey i Brynäs IF:s första allsvenska lag och blev kassör under Gefle Godtemplarnas storhetstid i slutet av 1950-talet.

Så fort skolan var slut sprang jag ut och ägnade mig åt spontanidrott i Lutherparken vid Hamiltongatan i centrala Gävle. Jag vill minnas att vi alla där hade dålig hörsel för vi hörde aldrig när våra mammor ropade att det var dags att komma in!

Det blev därför naturligt att jag, senare i livet, kom att ägna mig åt många olika lagidrotter (fotboll, ishockey, bandy, handboll) och även ett antal individuella sporter som fri idrott, skidor, badminton och maratonlöpning. Mina meriter är, i ett idrottshistoriskt perspektiv så blygsamma, att jag direkt går vidare till nästa avsnitt i mitt liv.

Arbete

Mina arbeten har ofta präglats av nationella och internationella kontakter med flera projekt- och utvecklingsuppdrag inom landstinget och statliga myndigheter. Det som engagerat mig mest och som jag bedömer haft störst betydelse var ett uppdrag som ordförande i ett FN-organ, som sysslade med skydd av patent- och varumärkesrättigheter. Vid åtskilliga möten i Genève möttes vi; delegater från olika länder med olika kulturella bakgrunder och språk med strävan att enas om gemensamma riktlinjer. Möten är viktiga, i alla sammanhang, för att kunna föra fram sina ståndpunkter och få förståelse för den andra sidans argument. Detta gäller lika mycket inom idrotten!

Hille

Efter studier i Uppsala och arbete hos Saab-Scania i Södertälje återvände jag, med fru och barn, till Gävle i mitten av 1970-talet. Jag, som inbiten stadsbo, kom då att hamna ute på landet (!) i Hille by.

Där fanns fotbollsplanen, som stadsborna med rätta kallade för åker, på andra sidan järnvägsspåret vid Hille

kyrka. Där var Hille IF mycket starka för vi kunde vår åker och hjälpte ofta vår målvakt genom att glada som rop "Häv dig Matte, han kommer i svackan."

Sedan flera år är jag engagerad i Hille IF och har varit delaktig i en fantastisk utveckling från liten förening till en av de större fotbollsklubbarna i distriktet. Det finns ett historiskt och genuint idrottsintresse, som med ideella krafter byggde en ny idrottsanläggning med flera fotbollsplaner, konstgräs. I år har dessutom en solenergianläggning installerats.

Gestriklands Fotbollförbund

Under flera år var jag ordförande i Gestriklands Fotbollförbund. I detta förtroendeuppdrag ingick att vara överledare för ungdomslandslag och även att delta i utarbetandet av regelverket för nuvarande Elitlicenser. Under denna period genomförde vi många landskamper och dessutom Dam-VM 1995, med många härliga matcher på Strömudden. Dessutom byggdes fotbollshallen vid Andersbergs Idrottsplats.

Gästriklands Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna

Ekonomiska och administrativa hanteringen ute i föreningarna blir allt mer betungande och krävande. Föreningar som har ansvar för drift och underhåll av sina idrottsanläggningar får lägga mycket tid på detta i stället för på det rent idrottsliga. Förbättring av förutsättningar inom dessa områden blev därför viktiga frågor att arbeta med under mina år som ordförande i Gästriklands Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna. Betydelsen av det ideella arbetet är viktigt och måste dagligen lyftas fram för den politiska organisationen, så att föreningarna ges bättre möjligheter och att förstärkelsen ökar för den sociala insatsen som görs.

Gästrikidrottens Historiska Förening och framtiden

Inom Gästrikidrottens Historiska Förening finns ett härligt gäng, som verkar för att lyfta fram betydelsen av att se idrotten i ett längre och större historiskt perspektiv. Det gör vi kontinuerligt genom medlemstidning och media samt vid Idrottskaféer, träffar och möten.

Aktiviteter som är på gång är bl.a. att Gestriklands Fotbollförbund fyller 100 år nästa år och att vi själva fyller 25 år. Allt detta händer under kommande år. Har du frågor eller funderingar så hör gärna av dig till mig eller någon annan i styrelsen. Genom en levande dialog kan vi gemensamt utveckla vår idrottshistoriska förening och dess positiva betydelse för samhällets utveckling.

GUNNAR LINDBOM

Innehåll i Nummer 2 nov 2014

- 1 Populär medlemsresa till Mora
- 2 Ordföranden Gunnar har ordet
- 3 Stipendiater. Årsmöte
- 4 10:e medlemsresan 20 maj
- 5 Dalarnas Idrottsmuseum
- 6 Resenärer till Falun och Mora
- 6 VM på skidor i Falun
- 7 Hans Liljekvist avled 13 juni
- 8 Läget i Gästrikidrotten 1990
- 9 Månadens Junior 1990
- 10–12 Gästriklands FF 100 år
- 12 Från Testebovallen till Skottland
- 13 SMK Gävle 90 år
- 14–15 Heimo Klockare, hjälten i Prag
- 16 Kassörens ruta

Verksamheten i ord och bilder

TEXT OCH FOTO: KAJ ANNEBRANT

Välbesökt årsmöte!

Torsdag den 24 april 19.00 i Silvanum/Konstcentrum Gävle.

Gavlehov Arenaby

Bo Rickegård, Gävle kommun/Gävlefastigheter, inledde mötet och berättade i ord och bilder om Gavlehovs Arenaby. Idrott och fritidsliv. Bredd och Elit. Ung och gammal.

Nisse hedersordförande i GHF

Nils Frölander utsågs till ständig hedersmedlem och tillika hedersledamot i GHF med motiveringen ”för förtjänstfullt arbete i styrelsen och flerårig ordförande i Gästrikeidrottens Historiska Förening.”

Diplom vid årsmötet 2014 för idrottshistoriska insatser

* Alf Karlsson

* Barbro Fahlstedt (Höög)

* Hans Ädel

* Per-Olof "Posa" Serenius

Diplom delades ut till Alf Karlsson, Valbo AIF, Barbro Fahlstedt (Höög), Gefle IF Friidrott, Hans Ädel, SMK Gävle, och Per-Olof "Posa" Serenius, SMK Gävle, för deras förtjänstfulla arbete inomskilda sporter.

"Skid-Alf" för sitt mångsidiga arbete i Valbo AIF. Han sägs ha gjort det omöjliga möjligt, och han firar i år 52 år med VAIF. Ditlockad av en kompis 1962, då skid-sektionen med ljus och lycka sökte intresserade ledare. Alf åkte ner till ett möte "för att se om han kunde hjälpa till". Kom ut därifrån vald till ordförande!

Hans del i klubbens framgångar, främst skidor och skidorientering, under en lång följd av år, tillskrivs i allt den väsentliga egenskapen att bemästra svårigheter utöver de vanliga. I nästan två decennier (1975–1994) erövrade VAIF medaljer i mängd på USM, UNM, DM.

"Skid-Alf" började med första elljusspåret 1968 "i början ensam, men sen tillkom 2–3 man och till invigningen ett 50-tal. Han blev senare också ansvarig banläggare för USM på skidor.

Barbro Fahlstedt (Höög) – svensk mästare i friidrott, representatörat landslaget och varit duktig ledare i Gefle IF under många år.

Hans Ädel, SMK Gävle, som firar 90-årsjubileum, för ett allsidigt kunnande arbete för motorsporten i Gästrikland.

"Posa" Serenius flerfaldig världsmästare i isracing, mycket populär företrädare för sporten runt om i världen.

Lars Öhrn – hängivet arbete under många år för ishockeyn i Norrsundet (inte med på bilden).

GHF:s styrelse 2014–2015

Ordförande: Gunnar Lindbom, Idrottsallén 23 A 805 49, Gävle. 026/167597, 072-2467587. lindbom.gunnarelia.com

vice ordförande: Lillemor Forsberg, Gävle, 026-1924 26, 070-6734 293,

kassör: Curt Larsson, Lindesnäsvägen 7 D, 806 28, Gävle. 070-665 61 21: curt.larsson42@comhem.se

sekreterare: Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle. 070-680 65 99: bo.nordlund@telia.com

Ledmot: Lars Blomgren, Ringvägen 11, 811 52 Sandviken.

026-21 46 05, 070-542 14 95: lars.h.blomgren@telia.com

Ledamot: Anders Steffen, Ockelbo, 0297-41 565.

Ledamot: Jan-Åke Hedström, Årsunda, 026-29 01 25.,

Adjungerade ledamöter: Kaj Annebrant, Uppsala, Anders Hedbom, Västland,

Revisor: Åke Nilsson, suppleant: Lars-Vidar Ström.

Valberedning: Nils Frölander, 026-61 68 52 och Lars Blomgren.

Verksamheten i ord och bilder

TEXT OCH FOTO: KAJ ANNEBRANT

Mångårige sekreteraren Bosse Nordlund och Nisse Frölander, nybliven hedersordförande.

Medlemsresan till Falun och Mora och Vasaloppsmuseet

Gästrikedrottens Historiska Förening som firar sitt 25-årsjubileum 2015 var på tionde årets Medlemsresa den 20 maj med nära 50 av de drygt 300 medlemmarna. Ett första mål var Falun och Dalarnas Idrottsmuseum, där Niclas Johansson, projektledare i VM-kommittén för Faluns VM i Nordiska grenar: Längd, backe och Nordisk kombination, berättade, i anslutning till vår rast och vårt förmiddagskaffe, om arbetet inför tävlingarna 18 februari–1 mars 2015

Han såg fram mot ett lika stort skidintresse utifrån som år 1993 för såväl längdåkning efter de stora svenska framgångarna i OS i Sochi i Ryssland 2014, som för backe, även om vi nu i Sverige inte längre är så framgångsrika i backe som vi varit.

Vår buss rullade sedan vidare till Vasaloppsmuseet i Mora, där vi varit förr, men nu hade vi tidigare Vasalopps-

generalen Rolf Hammar med. Och han berättade om hur Vasaloppet nu är utbyggt med en sommar- och en vintervecka på skidor, CykelVasan, lagtävling till fots i lag från Sälen till Mora samt ett nytt kraftprov i terräng, Ultramaraton, 90/45 kilometer.

”Vi har också en stabil ekonomisk grund med våra stora Året runt-arrangemang med Sälens IF och IFK Mora samt också med hjälp av många lokala föreningar, som vill stärka sin ekonomi med ideellt arbete”, sa Rolf Hammar.

Han sa även att Vasaloppet kan ställas in två år följd utan att få problem.

Vi tog chansen att promenera de sista 600 meterna fram till Vasaloppsmålet under portalen ”I Fäders spår för framtids segrar”.

Daniels Sven Olsson, ordförande i Dalarnas Idrottsmuseum, ordnade kaffe och fika till oss, och Niclas Johansson, projektledare i VM-kommittén, informerade oss om VM i Falun 18:e februari till och med 1 mars. Ett tack för detta skrevs in i årsmötesprotokollet.

Verksamheten i ord och bilder

TEXT OCH FOTO: KAJ ANNEBRANT

Dalarnas Idrottsmuseum på Lugnet i Falun – VM-arena 2015

- Vi fyllde museibiblioteket i Falun i 20–25 minuter och lyssnade på Niclas Johansson i VM-kommittén, där Sven von Holst, tidigare elitsimmare, är VD.
- Söndagen 1:a mars, sista VM-dagen på Lugnet, avgörs herrarnas 50 km och förhoppningen är att en svensk gör om Torgny Mogrens guldbragd från 1993.

Till höger förre elitfriidrottaren och arrangören för Valbo Games, Stig Hedström, Valbo AIF, med merparten av våra GHF-resenärer bakom sig.

Det fanns inte en ledig sittplats, när vi lyssnade på det senaste om VM i längd, nordisk kombination och backhoppning, som väntas locka storpublik till Lugnet och Dalarna. Problemet som oroar arrangören är en mild vinter, men snökanorna blir i så fall många.

Vår tidigare styrelseledamot Inga-Lisa Eriksson, Hofors, missar aldrig en medlemsresa, inte heller en tävling i sin sport – orientering.

Deltagare i medlemsresan till Falun och Mora den 20 maj 2014

Från Resecentrum, Gävle 08.00 HPL Y

Bohlund Lars	1
Damberg Kjell	1
Evertsson Jan	1
Ersson Nell och Erik	2
Hedbom Anders	1
Florell Per-Gustav	1
Forsberg Lillemor	2
Frölander Nils	1
Lindbom Gunnar	1
Modigh Bengt	1
Norin Gösta	1
Nordlund Bo	1
Norlund Hans	1
Sundqvist John Olov	1
Söderhäll Lennart	1
Söderström Leif	1
Wiberg Doris	1
S:a	19

Stiger på i Valbo, Bussgaraget 07.30

Hallqvist Roger	1
Hedström Stig	1
Röde Jan	1
Ström Lars-Vidar	1
S:a	4

Från Resecentrum, Sandviken 08.25

Annebrant Kaj	1
Blomgren Lars	1
Carlsson Christer	1
Engström Kari	1
Fahlén Anders	1
Grönlund Olle	1
Gustafsson Karl Erik	1
Hagback Henry	1
Hansson Rolf	1
Hedén Bengt	1
Hedström Jan-Åke	1
Jansson Carl Göran	1
Larsson Jörgen	1
Nordfeldt Dan	1
Persson Bengt	1
Svensson Eskil	1
Törnqvist Svante	1
Westberg Sören	1
S:a	18

Stiger på i Storvik, Näsby sjön

Jansson Lennart	1
Hedström Roland	1
S:a	2

Hoforskiosken, Rondellen Östra infarten 09.00

Eriksson Inga-Lisa	1
--------------------	---

Nordiska Skid-VM i Falun, Lugnet

Onsdag 18 febr:	Längd 5 km kval, damer fristil Längd 10 km kval, herrar fristil
Torsdag 19 febr:	Längd sprint kval, damer och herrar Längd sprint final, damer och herrar Backe HS 100 normalbacke kval
Fredag 20 febr:	Nordisk komb. HS 100 normalbacke NOK 10 km Gundersen, individuell Backe HS 100 normalbacke
Lördag 21 febr:	Längd 15 km skiatlon, damer Längd 30 km skiathlon, herrar Backe HS 100 normalbacke
Söndag 22 febr:	NOK HS 100 normalbacke, lag Längd sprint lag, kval damer/herrar Längd sprint lag, final, damer/herrar NOK lag, 4x6 km Backe HS 100 normalbacke
Måndag 23 febr:	Aktivitetsdag med gratis entré
Tisdag 24 febr:	Längd 10 km. individuellt, damer
Onsdag 25 febr:	Längd 15 km herrar Backe HS 134, stor backe Backe HS stor backe, kval
Torsdag 26 febr:	NOK HS 134, stor backe Längd stafett 4x5 km damer NOK 10 km Gundersen Backe HS 134, stor backe Backe HS 134, stor backe
Fredag 27 febr:	Längd stafett 4x10 km herrar
Lördag 28 febr:	NOK sprint lag, HS 134, stor backe Längd 30 km masstart, damer NOK, lag, 2x7,5 km Backe HS 134 stor backe, lag
Söndag 1 mars:	Längd 50 km herrar masstart

Emil Jönsson.

Snökanonerna ska vara en garanti!

Arrangörens skräck är en snöfattig vinter med allt vad det innebär. Inte minst efter de stora, större än planerade, miljonkostnaderna för hoppbackarna i Lugnet, Falun.

Tjejvasan och Vasaloppet 2015

28 februari: Tjejvasan 30 km Oxberg-Mora.

8 mars: Vasaloppet 90 km Sälen-Mora.

Hans Liljekvist avled 13 juni i Helsingborg

Hans Liljekvist blev 91 år och avled i hemstaden Helsingborg efter att ha bott i Sandviken i många år, då han var anställd hos Bergborr Sandvik i Mexiko, Spanien, Brasilien och Sverige. Han var i stort en respekterad säljare med goda språkkunskaper och näst intill oersätlig. Men det han gjort som elitlöpare på medeldistans, är det som gjort honom världsbekant som löpare,

Han lämnade idrotten som 26-åring, besviken på Svenska Friidrottsförbundet.

År 1945 ser jag Hans i tremästarlaget på 800 meter tävla mot dansken Niels Holst-Sörensen och finländaren Bertil "Bebbe" Storskrubb på Olympia i Helsingborg, min hemstad. Jag har min autografbok med och får de tres namnteckningar.

Efter 45 år blir jag nära vän med Hans i Sandviken, Vi är nu båda Sandviksbor, och han är fortfarande

bitter efter att ha dragits in i Gunder Hägg- och Arne Anderssons-proffsrafsten i Sverige och döms att inte få tävla på ett år.

Han går miste om EM i Oslo 1946, men även OS i London 1948, trots att svenska ledare och Torsten Tegner, Idrottsbladet, lovat att göra allt för att Hans ska komma till OS. Han får ett ja, men det ändras. Då lämnar 25-årige Hans sporten och tar jobb i Mexiko.

Hans är då bäst på 800 meter i Europa och redan som 20-åring först i Norden under 1.50. Hans sex svenska rekord sattes på olika distanser: 800 meter, 880 yards och tusen meter (2.21,9) – Hans del i ett rekord på 4x880 yards, 7.29, godkändes inte, eftersom han varit avstängd för "svarta pengar." Men de nio landskamperna 1943–1948 står kvar i historieböckerna.

KAJ ANNEBRANT

Vi har fått ordning i vårt förråd

Nils Frölander har gjort en övergripande inventering av vårt förråd i Gävle. Vi hade ett förråd i källaren i Gästriklands Idrottsförbunds tidigare lokaler vid Södra Kansligatan, men blev av med det när förbundet flyttade till Teknikparken.

I idrottsförbundets nya lokal i Teknikparken får vi i en bokhylla förvara våra 14 pärmar med tidningsurklipp och fotografier från GHF:s verksamhet 1990–2014. Där står också de 13 klubbstandar som vi fått som gåvor från olika föreningar. Pärmar har även lämnats in till förvaring hos Arkiv Gävleborg i Gävle där också merparten av våra inspelade filmer, videoband och DVD-skivor förvaras.

I bokhyllan hos förbundet förvaras dels ett 30-tal jubileumsböcker/skrifter från distriktets idrotts-

föreningar och dels ett 30-tal andra idrottsböcker. I sex stycken kartonger förvaras foton i mängd från de utställningar som GHF svarat för i Gästrikland. Många bilder är monterade på kartong. Dessutom förvaras där textade skyltar om olika idrotter och föreningar. T.ex. om VM i Sandviken 1958, Sandvikens IF 90 år 2008, olika idrottskaféer i Gävle, Ockelbo, Hofors, Sandviken, Storvik och Österfärnebo för att nämna några. Nisse Frölander har även tio skärmar med utförlig text från bland annat våra två idrottskaféer på Gunder Hägg Stadion under Svenska mästerskapen i friidrott.

Nisse har förtecknat och numrerat det mesta. Vi tackar honom för hans uppoffrande arbete.

KAJ ANNEBRANT

GHF svarar för ...

* GHF lämnar dokument till Arkiv Gävleborg i Gävle och till Kommunarkivet i Sandviken

* Vi har ett "idrottsrum" med album, idrottsböcker och idrottsmaterial hos Folkbiblioteket i Sandvikens Folkets hus.

* I Jernvallens foajé finns en utställning om tyngdlyftaren Arne Norrbacks idrottsliv

* GHF har även ett skyltfönster där och ett ovanför ishockeyarenan, i en publikgång bakom Jernvallens tidigare fotbollsläktare, dit publiken strömmade under Fotbolls-VM 1958. Vi har även en nedpackad utställning om Walter Nyström, som sedan 1952 är en av två Svenska Dagbladets gästrike-bragdmedaljörer. Gunder Hägg blev det tidigare.

Vi har även i samråd med Sveriges Centralförening för Idrotten främjande och SVT en unik samling filmer, Stopptid kallad, som Gunilla Lydén, SCIF, sett till att vi fått möjlighet att visa på Göransson's Arena – men inte ännu efter fem år fått gehör för där.

Målet är få flytta Stopptid till någon av de arenor som Gävle kommun bygger just nu invid Gunder Hägg Stadion och Gavlerinken Arena.

Läget i Gästrikheidrotten 1990

– då vår förening, GHF – bildades

1990 tyckte en grupp erfarna idrottsledare med Helge Rask i spetsen, att det var hög tid att dokumentera och berätta distriktets idrottshistoria. I samarbete med Gästriklands IF bildas vår förening. Nästa år, 2015, fyller således Gästrikheidrottens Historiska Förening 25 år. Ett jubileum vi får anledning att återkomma till. Men här ska vi dra vi oss till minnes läget för Gästrikheidrotten för 25 år sedan 1990. I såväl bandy och ishockey spelades om SM-guld. I friidrott återvände de tävlande med fickorna fulla av medaljer. Ockelbo Basket avancerade till Division I Norra, medan Strömsbro IF ramlade ur Damallsvenskan

Skidsport

Genom omröstning i Gefle Dagblad utsågs Anders Björkman Årsunda IF till Gästriklands bäste idrottare 1990. Vid VM i skidororientering utklassade han silvermedaljören med nästan fyra minuter. I stafett bidrog han på sista sträckan till en överlägsen svensk seger. Sina två guldmedaljer kompletterade han med bronsmedalj på sprintdistansen. Gästrikland satte sin prägel på freestyle i svensk skidsport för 25 år sedan. Kungsberget hade blivit eldoradot i sporten. Jonas Lundblad, Gävle Freestyleförening, var svensk etta i balett, vinst både i SM och Svenska Cupen och klubbkamraten Niklas Jernberg erövrade cupen totalt.

Bandy

Sandvikens AIK hade anmärkningsvärt svårt att vara bäst när det gällde som allra mest. Sju säsonger vann laget norrgruppen, men blev sedan antingen utslaget på vägen till SM-final – eller kom tvåa i fem finaler!

SAIK förlorade 1990 mot suveräna Västerås SK både World Cup i Ljusdal och SM-finalen på Rocklunda, dit finalen flyttats från Söderstadion i Stockholm. Trots solsken och hela 17 grader varmt var det kalasis. Västerås SK fick på den tiden det elaka klubbnamnet Västerås/ Hälsinge. Fem i suveräna VSK hade värvats från Edsbyn och Ljusdal. Dåtida bandystjärnor som bröderna Ola och Hans Johansson från Edsbyn samt Stefan "Lillis" Jonsson.

Det var många som jämte författaren Per Gunnar Evander grubblade över sakernas tillstånd. Var orsaken jantelagen och bristande självförtroende i bruksmentaliteten i Sandviken? Darr, tvekan när det gällde? Efter förtvivlade förhoppningar ända från första SM-finalsegern 1945 stod dock äntligen SAIK som svenska mästare 1997. Därefter har Sandvikensborna äntligen i många år kunnat jubla över vunna SM-finaler. Mycket tack vare hälsinge-nyförvärv!

Tjejerna i SAIK var ordenligt på gång och vann division I Norra, men tog sig inte till SM-final, vilket de lyckade med året efter. Men föredrades av Boltic med 0–9.

Ishockey

Brynäs IF satte stark prägel på Tre Kronor som blev Europamästare och silvermedaljörer i VM. Tommy Sandlin avslutade således sin tid som förbundskapten framgångsrikt, och i Tre Kronor spelade Per Djoos, Patrik Eriksson, Anders Huss och Anders "Masken" Karlsson – som återvänt efter sina proffsår. I hockeyns SM-slutspel var kvartetten med och förlorade stort i en semifinal mot Färjestad.

De yngre "Småkronorna" under ledning av Lasse Öberg vann VM-guld 1990. Men efter en förbryllande säsong, vad det gällde juniorer och ungdomar i Brynäs, som inte hade någon enda representant i vare sig juniorlandslagen eller pojklandslaget. Anmärkningsvärt då laget varit drivhus för talanger under senare år.

Anders Björkman, Gästriklands bäste idrottare 1990!

Friidrott

Tack vare förvärv från Hälsingland hävdade sig Gefle IF framgångsrikt för 25 år sedan. Med sin suveräna teknik var Peter Borglund bäst igen när det gällde och vann sin fjärde raka SM-titel, trots konkurrens av världsrekordhållaren Peter Bodén.

Med sin tuffa och offensiva löpning vann Eva Johansson sitt tredje SM i svit på 400 meter. Liksom succétränaren Bertil Lundquist kom Clas Rahm från Kilafors till Gefle IF. Han var duktig i längd och dominerade tresteg. Sammanlagt vann han åren kring 1990 3 guld, 2 silver och 11 brons. Gävletjejen Annika Larsson kom till Gefle IF och tog sin första SM-medalj i diskus 1990. Fram till 2006 samlade hon sedan ihop 17 raka SM-medaljer.

Fotboll

Tyvärr blev Strömsbro IF 1990 damallsvenskans sämsta fotbollslag genom tiderna. Efter tidigare goda år led laget 22 raka förluster med 7–72 i målskillnad. Ur högsta serien för alltid befarade många. Och Strömsbros starke ledare Lars Lundström såg ett framtida samarbete mellan flera klubbar som enda räddningen för damfotbollen i Gästrikland. Ett samarbete som det inte var rätt läge för då eller lockade IK Huger, som hade medvind och detta år återtog sin plats i division I Norra och när sammanslagningen Österfärnebo/Hede-sunda hade uppmärksammas framgång. I flicklandslaget platsade också både Ulrika Hedenström från Strömsbro och Tina Johansson Huger, vilket också gav viss förhoppning för framtiden.

Gefle IF hade bytt ut sin eldfångande tränare "Liston" Söderberg mot mer lågmälda polacken Marek Skurcynskij. Laget toppade division I Norra efter tio omgångar, men tappade greppet under hösten och föll tillbaka, då särskilt nyckelspelarna Thomas Axman och Steven Payne inte längre presterade på topp.

I Sandviken växte en spänd förväntan inför kommande säsong, då SAIK lite överraskande gick upp till division II Norra. Äntligen kunde det efter 23 år bli lokald Derby mot Sandvikens IF!

Trots vårt korta historiska perspektiv på Gästrikheidrotten för 25 år väcks ändå reflektioner om utveckling och förändring av idrotten i Gästrikland. Mycket känner vi även igen i dagens Gästrikheidrott. Men annat var annorlunda då, när Gästrikheidrottens Historiska Förening bildades.

BO NORDLUND

Månadens Junior för 25 år sedan

Varje månad sedan januari 1976 har Gästriklands Idrottsförbund i en jury tillsammans med sportjournalister i Arbetsbladet och Gefle Dagblad delat ut ett stipendium till månadens junior i distriktet. Ett ekonomiskt bidrag och diplom delas ut vid ett större arrangemang och junioren uppmärksammas i en artikel.

Vad blev det av alla dessa lovande juniorer? Många av Gästriklands blivande stjärnor har korats under åren. Mats Näslund, Gunnel Mörtberg, Joakim Ingelsson, Tommy Antman och Magnus Murén är några av många som nått världsklass. Andra har fortsatt en mer anonym idrottskarriär, eller så småningom kanske valt annat i livet än krävande satsning på idrott.

1990 året då vår förening bildades såg listan ut så här över distriktets mest lovande juniorer:

Januari Petra Jonsson Högbo GIF
Skidor.

Februari Joakim Jonsson Kungsbergets Alpina/J IF
Alpint.

April Ulf Karlsson Storviks IF
Orientering.
Maj Magnus Svärd Sandvikens IF
Fotboll
Juni Niclas Norling Gefle IF
Friidrott.
Juli Magnus Rosén Hofors GK
Golf.
Augusti Sofia Zachrisson Gävle PK
Ridning
September Tina Johansson IK Huga
Fotboll.
Oktober Veronica Peterson Hofors BK
Badminton.
November Kristoffer Östman Hofors HC
Ishockey.
December Jimmy Wahlman Gävle JC
Judo.

BO NORDLUND

Framgångar och nederlag internationellt för 25 år sedan

"Nu är bragdguldet är klart!" jublade "Bengan" Johansson och Magnus Wislander i det folkära handbollslandslaget efter VM-segern. Lätt besvikna konstaterade de att Stefan Edbergs bragder värderades högre.

För tredje gången i idrottshistorien korade internationella nyhetsbyråer en svensk som bäst i världen. Efter Gunder Hägg och Björn Borg var Stefan Edberg välmeriterad främst tack vare sin andra seger i Wimbledon 1990.

I speedway åkte Per Jonsson överraskande ifrån alla förhandsfavoriter i VM och stod till sist som segrare och

världsmästare. Långt från sådana segrar slutade VM i fotboll för Olle Nordin och hans landslag. Vad hjälpte 22-årige Thomas Brolins succé, när spiken i kistan kom genom 1–2 mot Costa Rica. Själsäker och med pondus före VM, hudflängdes istället Olle Nordin efter fiaskot i Italien och löpte gatlopp i media. Inte minst "Laban" Arnesson utsatte Nordins ledning och så kallade kontinentala spelsystem för kritik och Nordin blev också avskedad. Men för Thomas Brolin väntade ett proffskontrakt i Italien.

BO NORDLUND

SAIK Bandy – en av favoriterna till ännu ett SM-guld

SAIK är regerande svenska mästare i bandy efter att Hammarby och Villa från Lidköping vunnit SM 2013 och 2012 i jämna, spännande SM-finaler. SAIK:s 74 säsonger i Elitserien och 9 SM-guld, de flesta sedan 1997 är imponerande.

Även om klubben förlorat senaste årens skyttekung, Christoffer Edlund, till Ryssland finns det flera spelare som kan ta över. 19-årige Erik Pettersson, som gjorde 49 mål senaste säsongen har mer att ge. Han är stor och stark och hans målmedvetenhet och driv imponerar. Han har också gjort flest SAIK-mål hittills i år.

En blivande skyttekung

Det är omdömet inför seriestarten. Och han har ett starkt självförtroende och kom med i elitserien redan som

15-åring. Svenska Spel har också SAIK-spelaren som en andrahandsfavorit bakom Daniel Karlsson i Villa Lidköping. Målskörden har ökat senaste säsongerna från 20 till 36 och 49, 24 mål mindre än vad Christoffer Edlund var bäst med 2013. Då gjorde Villas David Karlsson 65 och säsongen före 55 mål. SAIK:s Patrik Nilsson 32 år, har varit skyttekung, efter 94 mål, men frågan är om det finns samma gå i honom, som före åren i Ryssland och om han spelar lika mycket i årets serie som förr.

Hammarby, Villa Lidköping, Edsbyn och Bollnäs har förstärkt sina lag inför 2014–2015 och blir inte lätta att tas med. Men SAIK har åter Daniel Mossberg i truppen och han är en stark tillgång, när det börjar ta emot i spelet.

KAJ ANNEBRANT

Sara Hector, Annika Lofström, Peppe Femling

Vi har flera yngre individuella idrottare som redan visat mycket av vad de kan göra och troligen lyfter ytterligare i vinter. Sara gjorde det i OS i Sochi, Ryssland. Annika kom trea i världscuptävlingen Marcialonga på skidor i Italien, blev trea i Vasaloppet samt också trea i TjejVasan.

Annika är rankad fyra i världen i långlopp och är mer vältränad och rutinerad än förr. Denna säsongen är hon med i Team Coop, som Vasaloppssegraren Oskar Svärd är ansvarig för och där damvärldsmästarinnan i långlopp, Seraina Boner, Schweiz, har en viktig roll i lagsporten längdskidor.

Peppe Femling, Allmänninge i Valbo, Gävle., står inför tredje säsongen i landslaget i skidskytte. Han hoppas få åka i flertalet av vinterns världscuptävlingar och ett i VM i Kontiolathi i Finland, hans första, men hans långsiktiga mål är OS i Sydkorea 2018 och VM i Östersund 2019.

Vi har fler lovande vinteridrottare, men några tävlar inte längre för klubbarna här i Gästrikland. Det gäller bland andra Maria och Gustav Nordström, tidigare Gävle SK.

KAJ ANNEBRANT

Gestriklands Fotbollförbund fyller 100 år

Gestriklands Fotbollförbund bildades 28 mars 1915 och blir 100 år 2015.

Sporten är dock mycket äldre. Engelskfödde Robert Carrick, född 1873 och avled i Gävle 1957 presenterade den. Han fick yngre Gefle IF:are att träna regelbundet redan 1896 på en obebyggd tomt i Gävle centrum. Den första matchen spelades två år senare i augusti 1898 i Skutskär. GIF åkte båt dit och vann med 7–1. Det innebar att Gävle kom i gång med att spela fotboll lika tidigt som Göteborg och några andra västkuststäder.

Första fotbollsmatchen i Sverige spelades dock 1887 mellan två Göteborgslag.

Robert Carrick blir känd för att ha infört fotbollen till Norrland. GIF-segern borta i Skutskär gav honom också mersmak. Han utmanade Stockholmslag i annonser i Ny Tidning för Idrott. AIK tog upp utmaningen och besegrades på hemmaplan med 12–0. Carrick anmälde sedan sitt GIF till spel om Clarence von Rosens pokal, som än i dag erövrar av segrande lag i allra högsta serien, Allsvenskan.

År 1902 hemför Gefle IF pokalen till Gävle efter tre års segrar och en oavgjord final, då det på grund av vädret inte blev en segrare. Pokalen finns bevarad på Gävleborgs Länsmuseum i Gävle. Den kan lånas som dopfunt för anhöriga med anknytning till pokalvinnarna 1902. En av dem var Robert Carrick! Som spelare, tränare, ledare och engagerad i svensk fotboll.

Svenska idrottsförbundet arrangerar SM i fotboll 1896 vid SM i friidrott i Helsingborg. Två lag ställer upp. Örgryte IS, Göteborg, vinner SM. GIF och ÖIS möts aldrig för att se om det spelas bättre fotboll på Västkusten än i Gävle. Lång resväg tur och retur, skiftarbete, 6-dagars arbetsvecka är stora hinder.

Gefle IF var Sveriges äldsta flergrensförening. Idrottsklubben Stjärnan bildas i Sandviken 1901. Det dröjer dock två år innan första fotbollsmatchen spelas, då det först då fanns en spelbar plan för det.

Robert Carrick Jr ingick i Svenska Fotbollsförbundets styrelse 1904–1906 och fanns även i Riksidrottsförbundets överstyrelse 1903–1908 jämte Gävleborna Daniel Elfstrand och Isaak Westergren. Alexander Hammar satt också i SvFF:s styrelse 1911–1933. Som ledamot i den bestämmande styrelsen samlade Carrick våren 1905 företrädare för alla fotbollsklubbar och bildade Riksförbundets Gefledistrikt i fotboll och bandy och valdes till dess ordförande. 1912 vill Gästriklands IF:s avdelningsstyrelse för fotboll och bandy ändra namn till Gästriklands IF:s styrelse för fotboll och bandy.

Svenska Fotbollförbundet (SvFF) grundades den 18 december 1904 och är Sveriges största specialförbund med uppgift att främja och administrera och företräda den organiserade fotbollen både i och utanför Sverige. Svenska Fotbollförbundet är anslutet till Riksidrottsförbundet (RF).

Ett första DM spelas 1905 mellan GIF och Stjärnan, Sandviken, som två år senare byter namn till Sandvikens

AIK, och tar DM-guldrevansch på GIF. De två klubbarna är de som dominerar fotbollssporten i Gästrikland till några år in på 1920-talet.

Kalle Persson, Sandvikens AIK, blir förste gästrikte att spela en landskamp 1911. Det är mot Finland i Helsingfors, och han gör mål liksom i ett returmöte i Stockholm. Han är sen aktuell för OS i Stockholm året om, men har då flyttat hem till Sandviken och är spelare och ordförande i SAIK.

Damfotboll redan 1921

Damfotboll spelades i Gävle redan 1921. Då tog IFK Gävle emot Kastets IF från Bomhus på Strömdalens idrottsplats inför en mycket stor publik vid en friidrottstävling. Spelarnas klädsel måste vara heltäckande.

Det dröjer 50 år innan kvinnor accepterades likvärdiga med män i idrottslivet. Först 1971 blir damfotbollen organiserad och får DM- och seriespel. IF Skade, Gävle, blir mästare i tre år. Efter det dominerar Strömsbro IF sporten och tar 14 DM åren 1974–1989. Klubben är extra framgångsrik på 1980-talet, spelar i högsta serien och Birgitta Hållstrand, spelar två matcher i landslaget 1982–85, Helena Lundström, två 1975–76, och Annika Lundström, en 1985.

Carl Albert Ledin GFF-ordförande

Carl Albert Ledin, journalist och anställd på Arbetarbladet i Gävle, är ordförande under 15 år, 1921–1935, tills han blir vd för nya AB Tiptjänst. Han får en efterföljare i Gunnar Östlund, förste ordförande i Sandvikens IF,

Gunnar Östlund, SIF, ordförande i GFF 1936–1965.

bildad 1918. Denne får en plats i Svenska FF:s Fotbolls-förbundets styrelse 1939, är kvar där till 1968. Gunnar Jansson, Sandvikens IF, är kassör i GFF 1955–1983 och belönas med Svenska Riksidrottsförbundets guldmedalj 1958 efter omfattande arbete med ekonomin vid fotbolls-VM i Sandviken 1958. I Helge Sörblom, SIF, hade GFF en annan pålitlig ledamot i styrelsen, Han hade ägnat 19 år åt GFF, när han gick bort som 48-åring. Han var fotbolls- och bandydomare i 25 år och såg i 30 år till att det alltid fanns domare till alla matcher.

Första landskampen 1923 i Gästrikland spelades tidigt två A-landskamper. 1923 Sverige mot Finland på Strömvallen i Gävle 5–4, och 1931 Sverige mot Estland på Sandvikens IP 3–1.

Gästrikland – Sveriges landslag

Med Sandvikens IF ökas konkurrensen inom fotbollen i distriktet. Gästrikland vinner 1924 Svenska fotbollsveckan i finalen mot Göteborg och hemför då ett SM för distrikts-lag. Svenska Fotbollförbundet får upp ögonen för att det är bra spelare i gästrikfotbollen. I och med det får man också förtroendet att representera Sverige i tre landskamper mot Estland, Lettland och Finland på andra sidan Östersjön.

Brynäs IF vinner SM 1925 och Sandvikens IF, är första Norrlandslag som får spela i Allsvenskan hösten 1929. Det blir 21 säsonger till år 1961. SIF och GIF spelar båda samtidigt i högsta serien 1933–1935. SIF är fyra, trea och fyra i högsta serien 1935–1937. Gefle IF spelar sedan 2005 i All-svenskan.

Sandvikens IF har 1926–1958 14 spelare i A-landslag. De spelade 91 landskamper, gör 20 mål. Gefle IF har 1926–1934 10 landslagsspelare. De spelar 30 matcher och gör 3 mål. Flest spelar Thure ”Kusken” Svensson, Gefle IF, tio landskamper.

Gunnar Östlund förste ordföranden i Sandvikens IF 1918, kom med i GFF-styrelsen 1930 och var ordförande 1936–1968. Han fanns även med i Svenska Fotbollförbundets styrelse i många år och hade nog del i att VM spelades på Jernvallen i Sandviken 1958 med stöd av Sandvikens Jernverk och bruksdisponent Karl Fredrik Göransson samt hans nära medarbetare.

I GFF:s styrelse för 50 år sedan, 1964, var Gunnar Östlund, ordförande, Nils Isaksson, sekreterare sedan 1942, Gunnar Jansson kassör från 1953. Övriga var Nils Pettersson från 1960, Gunnar Zachrisson, Sandvikens AIK, 1961–1964, Rickard Olsson, 1963–1970 och Herbert Wandér.

Örjan Ohlström är ordförande 2014

Övriga i styrelsen är: Vice ordförande Lars Carlsson, sekreterare Sven Persson, ledamöter Leif Lindstrand och Tore Lennartsson, UK-ordförande Hasse Hellgren, DK-ordförande och kanslichef Anders Nördén.

Antalet fotbollsklubbar i Gästrikland och Älvkarleby är 46 med 9 000 aktiva och flera tusen ledare, domare, tränare och engagerade i sina klubbar. I förhållande till hur många som bor inom distriktet har Gästriklands Fotbollförbund alltid haft en stor och imponerande utveck-

Gunnar Jansson, SIF, kassör i GFF 1955–1983.

ling och nått stora framgångar. Gästrikland FF:s distriktslag hade tidigt framgångsrikt utbyte med ett antal distrikt. 1915–1989 spelade distriktslaget 135 matcher, vann 85 och förlorade 33. Och med en mållkvot 453–259. Det är ett gott betyg för gästrikfotbollen.

SIF:are har haft tre VM-spelare. Gösta Dunker, 15 landskamper, spelade i andra årets VM i Italien 1934. Han var med och besegrade Argentina, finallag i Uruguay, då det första VM:et spelades i Uruguay 1831, Gösta reducerar till 1–2, då Sverige slås ut av Tyskland i i kvartsfinalen i Italien. Olle Källgrens 13 landskamper åren 1933–1938 omfattar VM-spel i Frankrike 1938, då han hade Ivar Eriksson, en slitstark back, bredvid sig mot Ungern, Kuba och Brasilien.

I VM 1938 vinner Sverige med 8–0 mot Kuba men förlorar med 1–5 mot Ungern. ”Deras center, Sarosi, var en stor, kraftig och svårspelad kille”, minns Ivar Eriksson på äldre dagar.

”Dansködaren” gör fyra av fem svenska mål

Bertil Ericsson blir ”Dansködaren” 17 juni 1934, när han gör fyra av Sveriges fem mål mot Danmark i Idrotts-parken i Köpenhamn. Matchen slutar 5–3, men Bertil hävdar när vi språkas vid på 1990-talet att han gjorde ytterligare två mål. Båda blev, sa Bertil, felaktigt bortdömda.

”I Bertil Ericsson har också Sverige en man som förstår det moderna centerspelets viktigaste detaljer, nämligen att hålla sig framme och sätta allting på ett kort, när chansen erbjuder sig.

Dessemellan går han lugnt omkring och samlar krafter. Fyra mål av en och samme man är en bedrift utan like. Fyra vackra mål.”(Mr Jones, David Jonasson, i Svenska Dagbladet).

Bertil Ericsson (1908–2002) värvas från Falun som 23-åring (hade spelat i AIK) våren 1933. Han får en fly-

gande start i SIF, Allsvenskan och landslaget. Han debuterar i landslaget 1933, gör två mål i en VM-kvalmatch mot Estland. Ytterligare två mål sätter han, då Danmark slår Sverige med 3–2 på Råsunda i Stockholm.

Tio landskamper, tio mål, 216 allsvenska matcher, 131 mål säger mycket. ”Ucka” från Österfärnebo är mest framgångsrik. Ulrika ”Ucka” Karlsson, som började spela fotboll som tioåring i Österfärnebo IF:s första flicklag 1980, fortsatte sen i Bälinge i Uppland och är den mest meriterade fotbollsspelaren i Gästrikland. Hon är ensam om både OS- och VM-spel. OS i Atlanta i USA 1996, och Sidney i Australien år 2000. VM 1999, EM 1997 och 2001. Ucka var bäst i Sverige och även i Europa år 1997.

Två år tidigare spelades matcher i dam-VM i Gävle, gruppspel, kvartsfinal, match om tredje pris med kända fotbollsnationer som USA, Kina, Danmark, Norge och Kanada. VM i Gävle lockade stor publik och bjöd på bra fotboll, som imponerade inte minst på herrar, som inte sett damfotboll på högsta nivå tidigare.

Få landslagsspelare senaste 50 åren. Sedan SIF hade sin andra storhetstid från mitten av 1950-talet till 1961 är det få spelare som fått spela i landslaget. Ingemar Clarin fick en chans i Sveriges A-lag 1957 mot Tyskland i Hamburg inför 76 000 åskådare, och även en 1958 mot Schweiz i Helsingborg. Clarin tränade länge 1958 för en plats i VM-laget, men den fick ett Italienproffs.

KAJ ANNEBRANT

Det är aldrig för sent!

49-åriga Anders Dahl, Högbo AIK tog ännu ett VSM-guld i terräng-SM i Män 50–54 år, 8000 meter, två minuter före tvåan i sin klass och 1.01 minut efter den som segrade i Män 35–39 år. Anders Dahl, 50 år i december, blev femma i kamp med ett 50-tal tävlande.

Nordiskt rekord på 5 000 meter bana

När Anders Dahl spurttbesegrade 24-åriga Magnus Lindberg, Ockelbo SK, i DM, på 15.20,16 satte han nordiskt rekord med tio sekunder. Finländaren Jouku Kuha, 51 år, hade det gamla i 24 år. Det hade stått sig sedan 23 augusti 1990.

Lindberg, gästrikébäst på halvmaraton, utförde en bragd på Åland i Kanonloppet 19 km på senhösten, när han blev historisk som segrare för sjätte året i följd.

Anders spelade 348 fotbollsmatcher för Högbo AIK 1984–2001.

KAJ ANNEBRANT

Från Testebovallen till Skottland

Anna Signeul fick rätt stor uppmärksamhet som förbundskapten för skotska damlandslaget i samband med VM-kvalet mot Sverige. I Gävle kommer vi ihåg hennes insatser i fotboll inne på Testebovallen och som ledare i Gävlelidrotten. En aktiv karriär som mittfältare delade hon hon i Gävle mellan IK Sätra och Strömsbro IF 1984 till 1994, och avslutade sedan i Tyresö.

Redan under sin aktiva tid visade Anna Signeul vilja och talang att leda och att ta ansvar. Med tiden blev hon en

Anna Signeul, tränare för Skottland.

central och viktig arbetskraft i Gävles idrott. Som ledare/föreningsansvarig i IK Sätra räckte hon också till för arbete i Gävlelidrotten med såväl bingo som julkalendrar.

När damfotbollen spelade VM i Gävle 1995 var Anna Signeul en av de ansvariga för lyckat arrangemang. 1996 anställde Svenska Fotbollsförbundet henne till ansvarig för utvecklingen av damfotbollen i Sverige. Skotsk fotbollsledning uppmärksammade hennes förmåga att leda och utveckla. 2005 tog hon därför åt sig ansvaret för landslaget och utveckling av damfotbollen i Skottland.

Från början fick Anna föra kamp mot ett konservativt fotbollsklimat. Det blev tuffa år. Sakta men säkert har hon sedan lyckats utveckla damfotbollen i Skottland. Trots drygt nio år i Skottland upprätthåller Anna gävlekontakterna och försöker, när det är möjligt utnyttja och njuta av hemkänsla och idyll vid sommarstugan i Dalarna.

Efter många gemensamma år i Svenska Fotbollsförbundet är Anna också god vän med Pia Sundhage. De har spelat mot varandra och tillsammans upplevt gemenskapen i landslaget, även om Anna bara satt på bänken. Respekten är ömsesidig.

”Pia var världens bästa fotbollsspelare och har fantastiska ledaregenskaper!” berömmar Anna i en intervju. Medan Pia Sundhage på frågan, vem hon kan se som sin efterträdare svarar, att det skulle bli en ära att få överlämna till en så bra människa som Anna Signeul.

BO NORDLUND

Källa: Kristian Bågefäldt: ”Strömsbrospelaren som vill slå Sverige” GD 2014 06 14.

90 år med SMK Gävle

Flera världsmästare och hel hoper SM-guld har det blivit med åren. SMK Gävle är utan tvekan en av de mest framgångsrika motor-sportklubbarna i vårt avlånga land. Föreningen fyller i dagarna 90 år – en vital gamling med fokus mot framtiden. Ett kapitel motorsporthistoria inleddes på Grand Hotell i staden 16 april 1924. Då bildades Svenska Motorcykelklubbens Gefleborgsavdelning, ett namn som året därpå kom att ändras till Svenska Motorklubben – förkortat SMK.

Gunnar Wetterling, ordförande

Förste ordföranden blev Gunnar Wetterling och redan 1925 arrangerades hela sju tävlingar för bilar och motorcyklar. Någon permanent anläggning fanns inte vid den här tiden, men 1929 upprättades ett arrendekontrakt för 20 år gällande Kungsbergsbacken norr om Järbo, där den första tävlingen arrangerades i augusti samma år inför 8000 begeistrade åskådare. Under de tre följande åren, 1930–32 avgjordes Nordiska mästerskapet i backtävling på samma plats. Stor motorsport – och stora publikfester! Legenden Ivar ”Skepparn” Skeppstedt var en av segrarna.

1933 var det premiär i tävlingsformen dirt-track, en föregångare till dagens speedway på Näringsbanan, belägen vid industriområdet Näringen i Gävle. Travbanan användes också till motorcykelsport, delvis tack vare Erik Bodin, ordförande i SMK Gävle från 1928 och tillika direktör vid Gävletravet. Första tävlingen 1934 vanns av storheten Torsten Sjöberg från Häverödalen i Roslagen i Uppland.

Stopp för sporten under andra världskriget

Verksamheten fortsatte fram till andra världskrigets utbrott 1939, men sedan var det stopp för all motorsport i landet. Bränsle och gummi blev en alltför stor bristvara. Den 13 januari 1946, alltså bara ett drygt halvår efter freden, var dock SMK Gävle åter i farten med isbanetävlings på Gävletravet.

På hösten samma år kördes det också dirt-track inför 4000 personer – nytt publikrekord – på Näringsbanan. Motorsporten var då glödhet i Sverige. Utöver Näringen och Travet huserade SMK Gävle även på Strömvallden och Norra IP i Sandviken. Racerbåstävlingar ordnades vid Nyhamn på Alderholmen. Allt som oftast agerade Gustaf Hägglund tävlingsledare.

Suget efter motorsport fortsatte att växa under det kommande decenniet. 1953 arrangerade klubben sin första Novemberkåsa med Nils Falk som tävlingsledare. Kåsan blev sedan en tradition i SMK Gävles regi med tävlingar åren 1960, 1970, 1980, 1990, 2000 och 2010.

Nils Falk en mångsidig motorsportare

Nils Falk var en mångsidig motorsportare. Förutom sitt engagemang i Novemberkåsan körde han rally under många år. Två klasser i Monte Carlo-Rallyt 1960–61 och lika många förstaplatser i holländska Tulpanrallyt är bevis på att det gick undan i svängarna för honom. Motorcrossen gjorde på allvar sitt intåg de sista åren av 1940-talet. Till en början höll SMK Gävle till i Järbo, men 1954 blev det premiär på Gävlebanan i Valbo – eller Siporex-banan, som den fick heta i folkmun. SM-tävlingen 1959 var den sista i en rad av stortävlingar. Den vanns av Bill Nilsson före Sten ”Storken” Lundin, två av motorsportens största genom tiderna.

Ett annat affischnamn under 50-talet var norrmannen Leif ”Basse” Hveem, eleganten från Norge, som vann flera tävlingar i Gävle, såväl i speedway på Näringen som på en långbana på Travet. ”Basse” var tillsammans med bland andra Varg-Olle Nygren stor speedwayidol.

Bilsporten tog för sig mer och mer efter krigsslutet. I den populära Nordiska special-klassen var Erik ”Ockelbo” Lundgren mannen som alla försökte slå. 1951 arrangerades

tillförlitlighetstävlingen Florida cup, ett vandringspris som så småningom erövrades av Carl-Gunnar Hammarlund, känd för den äldre generationen genom Sveriges Bilradio. 1950-talet är också synonymt med Stockcar. I ärlighetens namn mer jippo än seriös tävling. Men publiken tog det hela till hjärtat.

Storpublik 1955 på Näringen

9 000 åskådare kom till premiären på Näringen den 19 maj 1955 för att se Henry ”Bråttom” från Enskede ta hem segern. Motorsporten ökade i omfång även under det kommande årtiondet och framför allt drog rally och motorcross till sig ett växande intresse. SMK höll då sina crosstävlingar på Masungsbanan i Valbo (ungefär där ”Köpis” nu ligger). Florida cup var vintertid en årligen återkommande begivenhet. Verksamheten på Näringen upphörde några år in på 1960-talet och i princip var fallet detsamma på Travet, även om SMK gjorde ett par sporadiska återbesök där två decennier senare. En nyhet som slog igenom på allvar i början på 1960-talet var gokart. Den sporten blev mer och mer populär världen över, och SMK invigde 1964 sin bana i Södra Åbyggeby. Där tävlade bland andra den blivande världstjärnan i formel-1 Ronnie Pettersson.

SMK köpte mark vid Rörberg

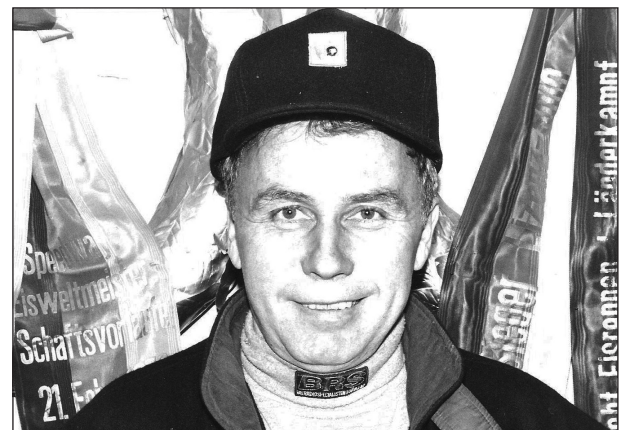
1974 tog SMK beslut om att köpa in mark vid Rörberg till ett Motorstadion. SMK Gävle knep samma år guld i lag-SM för motorcross. Motorstadion växte under senare delen av 70-talet och motorcrossbanan fick sällskap av en gokartbana 1980. Två år därefter kompletterades Motorstadion med banor för speedway och isracing, samt senare också för folkrace. Officiell invigning skedde den 15 september 1984.

Ett 20-tal SM-tävlingar i såväl motorcross som isracing har under åren körts på Gävle motorstadion – som är anläggningens officiella namn. Kanske är ändå VM-deltävlingen i enduro i juli 1993 det största evenemanget i SMK Gävles historia. Start och mål var förlagt till Stortorget och sträckorna återfanns på I14:s övningsområde och Alderholmen.

Att lista klubbens alla storheter under 90 år är en hopplös uppgift, men två individuella världsmästare är förstas givna, nämligen Per-Olof ”Posa” Serenius, isracing, och Kenneth Leim, sportvagnsracing bil. Efter silver i VM 1982 och 1994 tog Posa sin första titel 1995 efter en rysare i norska Hamar. Den andra gången vid 54 års ålder knep han sitt nästa VM-guld 2002. Totalt har Posa kört 32 VM-finaler. Han har dessutom tagit 22 SM-guld och tillhör fortfarande vid 66 fyllda, landets elitskikt inom isracing.

KURT ELIASSON

(Artikeln hämtad från Gefle Dagblad, Sporten Motor 9 april 2014). En fortsättning kommer i Medlemsbladet nr 1 i april 2015.

”Posa” en av de största i SMK Gävle. Foto: Kurt Eliasson.

Heimo Klockares minnesanteckningar år 1940–2010

Jag heter Heimo Klockare och bor i Eskilstuna och är gift med Ewa. Vi har två barn och två barnbarn. Jag föddes 1940 i Hofors. Mitt födelseår präglades då av oron i världen med flera nationer i andra världskriget. Min pappa, Verner befann sig i december uppe vid den finska gränsen, låg ”i beredskap”, som tjänstgöringen kallades. Till julen 1940 fick han permission för att kunna fira julen tillsammans med min mamma, min syster på tre år och med mig som då var åtta månader.

Min far avled på väg hem till Hofors

På vägen hem ”mellanlandade” han i Ursviken utanför Skellefteå för att önska min morfar och mormor en god jul. Tyvärr kom han inte längre. Han drabbades av stroke och avled två dagar före julafton, endast 31 år gammal. Ingen vidare julkapp för min mamma Julia. Hon nödgades ensam ta ansvaret för ett nybyggt hus i Hofors och två små barn.

Jag vill gärna inleda min skrivelse på ovannämnda sätt. Främst för att berätta vilken tuff tid, som drabbade vår familj. Men kanske för att med högsta prioritet omtala hur fantastisk kvinna min mamma var. Hon arbetade och stretade på alla tänkbara sätt, och hon lyckades bland annat med konststycket att behålla vårt hus ända tills min syster och jag blev vuxna.

Skulle vilja skriva en bok om mamma!

Egentligen skulle jag vilja skriva en hel bok för att framhålla min beundran för mamma, som utan assistans klarade alla svårigheter. Men jag nöjer mig med att med dessa rader hedra henne. Tyvärr innebar hennes änkesituation att jag aldrig fick nån att säga ”pappa” till. Men så fick ödet tydligen bestämma.

Hofors är ett industrisamhälle, som ligger nästan lika långt från Sandviken som från Falun. Helt dominerande arbetsgivare har nästan alltid varit SKF, stålföretaget, som på 1980-talet överlät rörelsen till Ovako.

Idrotten var viktig för oss efter skolans slut

Under min uppväxttid fanns inte så mycket annat än idrott att syssla med efter skoldagarna. På vintrarna var ishockey och på somrarna fotbollsspel självklara aktiviteter. Backhoppning var något, som jag gillade. Och något skrytsamt kan jag tala om att jag vann en silvermedalj på Skolungdomens SM i Ljusdal. Det handlade definitivt inte om skidflygning.

Backarna som vi ungdomar hoppade i tillät hopp på cirka 50 meter, men ändå!

Även om jag kanske figurerat som hockeymålvakt på högre nivå än som fotbollsspelare måste jag dock påstå att det som legat mig varmast om hjärtat ur idrottssynpunkt alltid varit fotboll – världens största lagsport.

Under ungdomsåren ingick i mina drömmar att få bli framgångsrik skådespelare eller någon form av estradör, som roade folk. Dessa drömmar krossades dock av mamma, som menade att yrket inte gav säker och stadig inkomst. Kanske hade jag ändå viss talang, och jag fick en del hyggliga vitsord efter deltagande i Arbetarbladets talangjakt ”Vi bjuder till”. Då jag sjöng och drog spexiga monologer. Ett gosselynn som alltid följt mig.

Många duktiga idrottsfolk i Hofors

Många duktiga idrottsutövare har fostrats i Hofors. Ofta har otens ungdomslag toppat serier i såväl fotboll som ishockey. Ett av de bästa lagen som jag spelat i om man applicerar till rätt nivå, var juniorlaget i ishockey årgång 1957.

För juniorer fanns på den tiden tyvärr inte svenska mästerskap i ishockey för klubblag. Man korade juniormästare i en cup för landskapslag. Jag är övertygad om att vi i Hoforslaget hade avancerat långt i en mästerskapscup 1957. Vi vann DM i överlägsen stil. Och då var storheter som Gävle GIK, Brynäs och Strömsbro chanslösa.

Efter framgångarna i klubblaget 1957 blev några av oss Hoforsare uttagna i Gästriklands juniorlag. Tyvärr tog cupäventyret slut, då Dalarna vunnit mot oss. Emellertid tycktes ändå uttagningskommittén för juniorlandslaget ha gillat mitt målvaktsspel. Och jag minns hur glad jag blev, när jag öppnade ett brev från Svenska ishockeyförbundet, som meddelade att jag tagits ut till landskamper i Norge. I ”mitt” första landslag ingick spelare som Ulf Sterner och Kurt Andersson, den sistnämnde sedermera fotbollsproffs i Italien.

Även i juniorlandslaget bistod mig lyckan och jag fick förtroendet som förstemålvakt tills jag föll för åldersgränsen, 18 år. Framgångarna i juniorlandslaget medförde diverse erbjudanden om spel i andra klubbar utanför Hofors. Bland intressenterna fanns några herrar från klubbar i Stockholm. Emellertid beslutade jag mig för att underteckna handlingarna, som istället band mig till Gävle Godtemplare, svenska mästare 1957.

Min mamma tyckte det verkade bra med tanke på att det bara var drygt 5 mil mellan Hofors och Gävle. Då kunde jag ju pendla mellan orterna. Därtill ansågs Godtemplarna inta ”sunda vätskor”. Och hockeylaget gick bland annat under benämningen ”Saftpiraterna.”

”Fullt lag” ett vågat skämt i ”saftpiraterna”

Själv försökte jag mig på lustigheten att ifrågasätta om Godtemplarna fick spela med ”Fullt lag” Hos Gävle GIK spelade jag i snyggaste matchtröjan, Jag någonsin haft under hela min karriär.

Brynäs storhetstid tar fart!

Storhetstiden för Brynäs IF startar några år in på 1960-talet. Dessförinnan var Gävle GIK det klart bästa laget i Gävle. Bland andra framgångar var svenska mästerskapet kronan på verket 1957. Då saknades konkurrens från såväl Brynäs som Strömsbro, stadens tredje hockeylag i högsta serien. Strömsbro ansågs vara ”plantskola”, som fostrat många skickliga spelare. Det kan nämnas min gode vän Leif ”Honken” Holmqvist, som jag alltid framhållit som en av de absolut bästa svenska målvakterna genom tiderna. Med stolthet och något skrytsamt vill jag också omtala att ”Honken” var min reservmålvakt i Gästrikelaget flera gånger.

Spelade med ”Storstöveln” och ”Lill-Stöveln”

I Gävle GIK spelade jag tillsammans med bland andra Hans ”Storstöveln” Öberg och Carl-Göran ”Lill-Stöveln” Öberg. Min mamma som tvättade mina skitiga träningskläder under

min tid hos Godtemplarna, tyckte dock att laget hade tre "stövlar" nämligen "Storstöveln", "Lill-Stöveln" och så jag "Skit-Stöveln". Hans Öberg avled 2009 och blev 82 år.

I Gävle GIK spelade jag 5 säsonger. De inledande åren nådde vi slutspelet med lätthet och säsongen 1959–1960 hade vi ett lag, som man ganska allmänt ansåg vara starkaste kandidaten till mästerskapet. Slutspelet skulle börja direkt efter OS, som hölls i Squaw Valley.

Gävle GIK hade tre spelare i OS-laget. I avvaktan på våra OS-deltares hemkomst spelade vi "övriga" en DM-match i Sandviken för att få lite matchträning. Den matchen skulle jag ju helst ha sluppit. I en kollision framför "min" målbur råkade jag skada mig på en skridsko som skar av vänstra lårmuskeln. Efter "reparation" och gipsning av hela benet väntade drygt två månaders rehabilitering. Något slutspel blev det naturligtvis inte för mig. Mycket tråkigt, inte minst med tanke på att min lärotid hade avklarats och jag började uppträda riktigt stabilt, /Om jag får säga det själv/.

Debut 1960 som hjälten i Prag

Kanske delade flera min uppfattning. Till höstens första landskamp mot Tjeckoslovakien i Prag nominerades jag nämligen som målvakt och fick göra debut i A-landslaget den 20:e november 1960. Vårt lag lyckades besegra värdarna i båda matcherna med 3–1 respektive 2–1. Jag spelade i första matchen. Kjell Svensson vaktade målet i de andra. Vi fick båda fin kritik och själv erhöll jag i en tidning titeln "Hjälten från Prag", men Aftonbladet tryckte rubriken "Succédebutant tycker fotboll är roligare". Som jag tidigare nämnt är det fortfarande min uppfattning.

Under tiden i Gävle GIK fick jag uppleva mängder av trevliga händelser såväl inom Sverige som utomlands. Ofta fick jag representera Gästriklands landskapslag och tilldelades distriktets utmärkelse "Stor Grabb" nummer 28, inte att förväxlas med den nationella utmärkelsen "Stor Grabb", som utdelas av Svenska Ishockeyförbundet.

År 1962 avgjordes ishockey-VM i Colorado. Då hade jag vissa förhoppningar om att bli uttagen i Sveriges spelartrupp. Emellertid fastnade UK för Lennart "Klimpen" Häggroth, som utsågs till andre-målvakt jämte självskrivne förstemålvakten Kjell Svensson. Säkert minns många vilken succéinsats "Klimpen" svarade för när han fick rycka in i målburen.

Speciellt i finalen mot Kanada, som Nisse Nilsson avgjorde med ett skott över hela banan i tom bur sedan Kanada tagit ut sin målvakt. Det var ju detta avgörande mål, som Lennart Hyland förevigade med sitt långt utdragna "den glider in i måååå!".

Egentligen blev VM något rumphugget på grund av att varken Tjeckoslovakien eller Sovjet deltog. Dessa öststater stannade hemma och sympatiserade med Östtyskland, som vägrades deltaga på grund av att man hade upprättat Berlinmuren. Kanske förringades Tre Kronors seger därmed. Men glädjen var ändå mycket stor inte minst genom att man besegrat självaste Kanada "over there." Och "Guld-Klimpen" Häggroth framhölls med all rätt som den store hjälten.

HEIMO KLOCKARE

Del 2 i Medlemsbladet april 2015.

Heimo Klockare: "Jag spelade i den snyggaste matchtröjan, GGIK:s, jag någonsin haft under min karriär."

Basket-Idrottskafé i Ockelbo 2 december

Anders Steffen svarar för ett idrottskafé tisdagen 2:e december klockan 18.30 i Ockelbo bibliotek med Zoltan Horwath, Mr Basket, och tre spelare från storhetstiden: Torbjörn Hallberg, Torsten Hallberg och Per-Ulf Karlsson.

Men det kan bli flera. Steffen har även hittat tidningsurklipp, AB:s Bert Johanssons, på Arkiv Gävleborg i Gävle. Många av dessa kan ses på väggar i Ockelbo-biblioteket samt leda till en hög stämning.

Gästrikedrottens Historiska Förening

GHF:s postgirokonto: 81 60 67- 3 Bankgiro 5602-3559

Att. Curt Larsson Lindesnäsavägen 7 D, 806 28 Gävle. Tel: 026-19 78 32. Mobil 070-6656121
e-mail curt.larsson42@comhem.se

Ordförande: Gunnar Lindbom, Idrottsallén 23 A, 806 49 Gävle. Tel: 026-16 75 87. Mobil 072-246 7587
e-mail lindbom.gunnar@telia.com

Sekreterare: Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle. Tel: 026-61 88 99. Mobil 070-680 6599
e-mail bo.nordlund@telia.com

Ansvarig för medlemsbladet: Anders Hedbom, Västland 111, 815 94 Tierp. Tel: Mobil 070-581 9033
e-mail a.hedbom@telia.com

och Kaj Annebrant Granitvägen 24 E, 752 43 Uppsala. Tel: 018-51 38 18
e-mail kaj.annebrant@telia.com

Kassörens ruta:

Våra medlemmar Anders Hedin, Gävle, Henrik Widmark, Sandviken, Sture Westin, Hofors, Karl-Otto Aspgren, Norrsundet, Hans Liljeqvist, Helsingborg, Einer Danielsson, Sven Hildebrand och Karin Ekström, alla tre Gävle har lämnat oss i stor sorg och saknad.

Nya medlemmarna: Kari Engström, Sandviken, Barbro Fahlstedt, Jan Evertsson, Lennart Söderhäll alla Gävle och Rune Ivarsson, Sandviken hälsas välkomna till föreningen.

Medlemsavgiften är:

Förbund/Företag: 200 kronor, Förening 150 kr och enskild medlem 75 kronor/år.

Betala gärna avgiften genom bankgiro 5602-3559

Medlemsantalet är 306

fördelat på 257 enskilda, 35 föreningar, 14 Idrottsföreningar och Specialförbund i GIF.

Inbetalning av medlemsavgiften för enskilda har varit bra, trots det har några missat inbetalningen.

Men det är aldrig försent! Tack för ditt stöd!

Bland Specialförbunden är det skrämmande dåligt!

Inbetalning av medlemsavgiften 2015 kommer med Medlemsblad nr 1 2015.

OBS! Glöm ej att meddela oss eventuell adressändring. Det kan du göra genom e-mail eller adress, som ovan. Registrera ditt e-mail till curt.larsson42@comhem.se får du påminnelse om aktuella händelser kring vår verksamhet.

Vi hoppas på ännu bättre stöd för att bevara allas vår Idrottshistoria!

Medlemsavgifterna är vår största inkomstkälla och vi vill bli flera.

Ekonomisk redovisning 2014-09-03

Tillgångar:

Bank	11.550:58
PlusGiro	25.020:29
Kassa	0:—
Summa:	36.570:87

Skulder:

Balanserat resultat	36.570:87
Skulder	0:—
Summa:	36.570:87

Redovisning för medlemsresan till Mora

Utgifter: 19.328 kr. **Inkomster:** 10.800 kr. **Budget:** 5.000 kr. **Utfall:** -8.528 kr.

Vi har tacksamt emottagit stödet från Gästriklands Idrottsförbund!

Vi tackar också SISU för allt gott samarbete.

Gästrikedrottens Historiska Förening, GHF

Vår förening bildades på Jernvallen i Sandviken 1990 och firar 25-årsjubileum 2015. Vårt mål var att väcka men även underhålla intresset för idrottens historia och utveckling i vårt distrikt i texter, bilder och ljud samt dokumentera idrottares, ledares och föreningars spännande idrottshistoria.

* och underlätta föreningars arbete med kommande jubileumsböcker

* ordna egna idrottshistoriska kaféer eller bjuda in oss i GHF!

* utge GHF:s två årliga medlemsblad på 16–20 sidor i april och november. Vi i styrelsen är ansvariga för att innehållet uppskattas och tar gärna emot läsa- och medlemmars tips. Vi är tacksamma om ni medlemmar hjälper oss. Målet är ju att medlemsbladen ska ge er bild av vad som händer i hela Gästrikland och vad som det talas om ute i Idrotts-Sverige. Vi måste i stort ha lagom långa artiklar och digitala bilder, helst inte tagna från tidningar.

Vi vill också att ni ser till att vi får flera medlemmar!